

TÜRK DÜNYASI KADIN ARAŞTIRMALARI DERGİSİ JOURNAL OF TURKIC WORLD WOMEN STUDIES

Dergi web sayfası: <https://turkicworldwomen.com/index.php/pub>
Journal homepage: <https://turkicworldwomen.com/index.php/pub>

Doi: 10.5281/zenodo.17477147

Araştırma Makalesi • Research Article

Hemşirelik Alanındaki Prenatal Bağlanma Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi*

Bibliometric Analysis of Prenatal Attachment Studies in The Field of Nursing

Pınar KARA¹

Özet

Bu araştırmanın amacı hemşirelik alanında bibliyometrik analiz ile prenatal bağlanma çalışmalarının haritasını çıkarmaktır. Araştırmanın verileri 10 Ağustos 2025 tarihinde, “prenatal attachment” ya da “prenatal bonding” anahtar kelimeleri kullanılarak Web of Science veri tabanından elde edilmiştir. Çalışma kategorisi olarak “nursing” seçilmiş, 1990-2025 yılları arasında İngilizce dilinde yayımlanan 67 araştırma ve derleme makale VOSviewer 1.6.20 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili çalışmalar 2022’de (8 makale) yoğunlaşmıştır. Bu alanda en fazla yayını Denise Cote-Arsenault, Alessandra Busonera ve Stefania Cataudella yazarları yapmıştır. En çok atıf sayısına sahip yazarlar Ds Armstrong, Jeanne L. Alhusen ve Bl Cannella’dır. En çok yayın yapan kurumlar Türkiye’de Selçuk Üniversitesi (n=5) ve İnönü Üniversitesi (n=4), İsveç’te Karolinska Enstitüsü (n=4)’dür. Louisville Üniversitesi (n=187) en çok atıfa sahip üniversite olup, en çok atıfa ve makaleye sahip üniversiteler arasında Türkiye’den İnönü Üniversitesi (4 makale, 43 atıf) 15. ve Selçuk Üniversitesi (5 makale, 37 atıf) 19. sıradadır. En çok işbirliği yapan ülke Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’dir. ABD ile en çok işbirliği yapan diğer ülkeler ise İsveç ve Türkiye’dir. Türkiye ise “Turkey” olarak 18 bağlantı gücü ile 3. sırada olmasına ek olarak, son yıllarda güncellenen yazımıyla “Türkiye” olarak 6 bağlantı gücüne daha sahiptir. Bu alanda en çok çalışma Midwifery (n=15) dergisinde yayımlanmıştır. En sık tekrarlanan anahtar kelimeler “pregnancy” (23 tekrar) ve “prenatal attachment” (21 tekrar)’tır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların, hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili yürütülecek çalışmalara öncü yayınlar açısından yol haritası olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Prenatal bağlanma, Hemşirelik

Abstract

The aim of this study was to map prenatal attachment studies in the field of nursing using bibliometric analysis. The data for the study were obtained from the Web of Science database on August 10, 2025, using the keywords “prenatal attachment” or “prenatal bonding.” The study category was selected as “nursing,” and 67 research and review articles published in English between 1990 and 2025 were analyzed using the VOSviewer 1.6.20 software. Studies related to prenatal bonding in the field of nursing peaked in 2022 (8 articles). The authors with the most publications in this field were Denise Cote-Arsenault, Alessandra Busonera, and Stefania Cataudella. The authors with the highest number of citations were Ds Armstrong, Jeanne L. Alhusen, and Bl Cannella. The institutions with the most publications are Selçuk University (n=5) and İnönü University (n=4) in Türkiye, and the Karolinska Institute (n=4) in Sweden. The University of Louisville (n=187) is the most cited university, while among the universities with the most citations and articles, İnönü University (4 articles, 43 citations) ranks 15th and Selçuk University (5 articles, 37 citations) ranks 19th in Türkiye. The country with the most collaboration is the United States of America (USA). The other countries that collaborate most with the US are Sweden and Türkiye. Türkiye ranks third with 18 links as “Turkey” and has 6 more links as “Türkiye” with its updated spelling in recent years. Most of the studies in this field have been published in the Midwifery (n=15) journal. The most frequently repeated keywords are “pregnancy” (23 repetitions) and “prenatal attachment” (21 repetitions). The findings obtained as a result of the research are expected to serve as a roadmap for studies to be conducted on prenatal attachment in the field of nursing in terms of leading

* Makale geliş tarihi / Received date: 14.08.2025 Makale kabul tarihi / Accepted date: 20.09.2025

* Bu çalışma 14-16 Ağustos 2025 tarihlerinde gerçekleşen 6th International Asklepios Congress on Medicine, Nursing, Midwifery, and Health Sciences’ta sunulmuş olan özet bildirinin genişletilmiş halidir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye/
karapiar@hotmail.com / ORCID ID : 0000-0001-6710-6713

publications.

Keywords: Pregnancy, Prenatal attachment, Nursing

Giriş

Doğum öncesi bağlanma, gebelikte başlayan ve doğumdan sonra da devam eden dinamik bir süreçtir. Prenatal bağlanma, özellikle anne ve bebeğin sağlığını hem biyolojik hem de psikolojik olarak etkilemektedir (Göbel vd., 2018). Çalışmalar, insan beyninin gelişiminin, özellikle öğrenme kapasitesinin, büyük bir bölümünün doğum öncesi dönemde ve yaşamın başlangıcında geliştiğini göstermektedir. Erken dönemde gelişen güvenli, besleyici ve olumlu bağlanma, sağlıklı gelişimin temelini oluşturmaktadır (Glover ve Capron, 2017). Gebelik sırasında duygusal bağın, kadının annelik rolünü üstlenmesiyle gelişen dinamik psikolojik ve fizyolojik olayların bir sonucu olduğuna dair kanıtlar da mevcuttur (Cranley, 1993). Kadınlar, gelişmekte olan fetüsle yakın bir duygusal bağ kurabilmektedir ve bu, ultrason görüntülerinin kullanımıyla güçlendirilebilmektedir (Molander vd., 2010). Bu teori, rahim içi ölüm meydana geldiğinde yaşanan derin yas süreçlerinin gözlemlenmesiyle kanıtlanmıştır (Brownlee ve Oikonen, 2004). Doğum öncesi bağlanmanın, anne ve çocuk arasındaki erken bağın ve annenin gebelik sırasında daha sağlıklı davranışlara bağlılığının iyi bir yordayıcısı olduğu gösterildiğinden, prenatal bağlanma özel bir önem kazanmaktadır (Fonagy vd., 1991; Siddiqui ve Hagglof, 2000). Bu süreç, erken dönemde kurulduğunda, hem bebek hem de anne için gebelik sürecinin evrimi üzerinde anında olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Bu bağ, sosyallik, duygusal yatkınlık, öz saygı ve bağımsızlık da dâhil olmak üzere çocuğun kişiliğinin birçok yönünü modelleme potansiyeline sahiptir (Thompson, 2008; Winberg, 2005). Öte yandan, kanıtlar, erken bağlanma sürecinin etkili olmaması durumunda, çocuğun beyninin sağ tarafının düzenleyici işlevleri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceğini, uyumsuz bebek ruh sağlığına (örneğin; çocuk/ergen anksiyetesi ve davranış bozuklukları) ve bağımlılık eğilimini de içeren yetişkin ruh sağlığı sorunlarına yol açabileceğini göstermektedir (Green ve Goldwyn, 2003; Patock-Peckham ve Morgan-Lopez, 2010; Warren vd., 1997). Prenatal dönemde baba-bebek bağlanması konusundaki sınırlı sayıdaki kaynaklar bu dönemde bu bağın gelişiminin henüz netleşmediğine işaret etmektedir (Coté vd., 2023; Glover ve Capron, 2017; Dağla vd., 2023; Purwati vd., 2024). Bu sonuçlar, prenatal bağlanmanın toplumsal etkilerine dikkat çekmekle birlikte, daha iyi anlaşılmasının ve bu konuya katkı sağlama yollarının keşfedilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Literatürdeki boşlukları keşfetmek, konu özelinde kapsamlı bir künye oluşturmak amacıyla son yıllarda bibliyometrik analiz sıklıkla kullanılmaktadır. Bibliyometrik analiz; yazar, ülke, kurum ve dergilerin üretkenlikleri, atıf sayıları ve iş birlikleri hakkında bilgi elde edilmesini sağlamaktadır (Ellegaard ve Wallin, 2015). Bu analiz; büyük hacimli yapılandırılmamış verilerin anlamlandırılarak, önemli alanların kümülatif bilimsel bilgisinin ve evrimsel yapısının deşifre edilmesi ve haritalandırılması için kullanılmaktadır. İyi yapılmış bibliyometrik çalışmalar, bir alanı yeni ve anlamlı yollarla geliştirmek için temeller oluşturulmasını, akademisyenlerin tek noktadan araştırma konusu hakkında genel bir bakış elde etmelerini, bilgi boşluklarını tespit etmelerini ve yeni araştırma fikirleri geliştirmelerini desteklemektedir (Aydın, 2024). Aynı zamanda bu analiz, konu özelinde mevcut durumun yansıtılmasına, güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesine ve geleceğe yön verebilecek yayınların üretilmesine katkıda bulunmaktadır. Kullanım kolaylığı ve güvenilir veriler oluşturması nedeniyle uluslararası literatürde 2010 yılından bu yana yaygın olarak kullanılmaktadır (Aslancı, 2022).

Prenatal bağlanma süreci; özellikle anne ve fetüs arasındaki duygusal ilişkinin kurulduğu bir evre olmakla birlikte, gebelikte kadının fiziksel ve psikososyal uyumunu da içeren çok boyutlu bir deneyimdir. Bu süreçte hemşireler, kadının duygusal farkındalığını artırma, annelik rolüne hazırlanmasını destekleme ve stresle baş etme becerilerini güçlendirme açısından kritik bir konumda yer almaktadır (Öztürk Can ve Kirlek, 2016). Hemşirelik bakımı, annenin fetüsle kurduğu bağın güçlenmesini kolaylaştırmakta ve prenatal dönemde ruhsal iyilik hâlinin sürdürülmesine katkı sağlamaktadır (Şanlı ve Aypar Akbağ, 2022). Ayrıca, prenatal bağlanmanın zayıf olduğu durumlarda depresyon ve anksiyete risklerinin arttığı bilinmektedir (Testouri vd., 2023). Bu dönemde baba-bebek bağlanması konusunda ise literatür gelişmeye devam etmektedir (Coté vd., 2023; Glover ve Capron, 2017; Dağla vd., 2023; Purwati vd., 2024). Bu nedenle hemşirelik uygulamalarında, gebelik sürecinde duygusal bağlanmayı destekleyen müdahalelerin planlanması anne başta olmak üzere bebek sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Prenatal

bağlanmanın hem bireysel hem toplumsal düzeydeki etkilerinin giderek daha fazla önem kazandığı göz önüne alındığında, hemşirelik alanında bu konudaki bilimsel üretimin yönünü, yoğunlaştığı temaları ve araştırma boşluklarını ortaya koymak büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, bibliyometrik analiz yöntemi aracılığıyla hemşirelik literatüründe mevcut bilgi birikiminin kapsamını ve gelişim eğilimlerini sistematik biçimde haritalandırmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir. Ancak literatür taramasında; hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili bu tür bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda, araştırmanın amacı hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizini yapmaktır. Bu araştırma ile hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili çalışmaların bir haritasının oluşturularak, elde edilen sonuçların araştırmacılara katkı sağlaması beklenmektedir.

1. Yöntem

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, hemşirelik alanında prenatal bağlanma çalışmalarının haritasını çıkarmaktır. Çalışmanın hedefleri, nicel veriler kapsamında, prenatal bağlanmaya dair hemşirelik alanındaki mevcut literatürün bibliyometrik analiz ile sistemli bir özetinin araştırmacıların dikkatine sunulması, bu konudaki çalışma eğilimlerinin ve boşlukların tespitidir. Bu doğrultuda araştırmada, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili yayın ve atıf sayısının yıllara göre dağılımı nedir?
2. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili yayın ve atıf sayısı açısından etkili yazarlar, kurumlar ve ülkeler hangileridir?
3. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili yazar ve ülke iş birlikleri ağ haritası nedir?
4. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili en çok yayın ve atıf sayısı olan dergiler hangileridir?
5. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma için ortak anahtar kelime ağ haritası nedir?

Bu çalışma, hemşirelik alanında prenatal bağlanma konusundaki araştırma eğilimlerini, en etkili yazar, ülke, kurum ve dergileri belirleyerek alandaki bilgi birikiminin yönünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ayrıca çalışmanın, prenatal bağlanmanın hemşirelik uygulamalarında ve araştırmalarında hangi alt konularla ilişkilendirildiğini göstererek, araştırmacılara yeni çalışma alanları belirlemede rehberlik etmesi beklenmektedir. Bu yönüyle çalışma, alanda sistematik olarak yapılmış öncü bir bibliyometrik analiz olması nedeniyle literatürdeki boşluğu doldurmakta ve hemşirelik disiplinine özgü bir bilgi haritası sunmaktadır.

1.2. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 10 Ağustos 2025 tarihinde elde edilmiştir. Tarama, “prenatal attachment” ya da “prenatal bonding” anahtar kelimeleri kullanılarak Web of Science veri tabanında “tüm alanlar” seçilerek gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, çalışma kategorisi olarak “nursing” seçilerek, dahil olma kriterlerini karşılayan yayınlar incelemeye alınmıştır. Çalışmaların bu araştırmaya dâhil edilme kriterleri; (1) çalışmanın prenatal bağlanma ile ilgili olması, (2) çalışma alanının hemşirelik olması, (3) makale türünün makale ve derleme olması ve (4) yayın dilinin İngilizce olmasıdır. Araştırmadan (1) çalışma türü bildiri ve toplantı özetleri dışlanmıştır.

1.3. Verilerin Analizi ve Görselleştirilmesi

Yayınlar arasındaki bağlantı ağlarının analizi ve görselleştirilmesinde VOSviewer 1.6.20 yazılımı kullanılmıştır. Analizler ve görselleştirmeler ortak yazarlık, anahtar kelime ortak oluşumu, atıf, bibliyografik eşleşme ve ortak atıf açısından gerçekleştirilmiştir. Analizde “en az 1 yayın ve en az 1 atıf” kriteri temel alınmıştır. Bu eşik değeri, veri setinde yer alan ancak, bilimsel etkileşimi sınırlı olan veya hiç atıf almamış yazar ve kurumların dışlanarak, analiz sonuçlarının anlamlı bağlantı örüntülerini yansıtmasını sağlamak amacıyla belirlenmiştir. Literatürde (Ellegaard ve Wallin, 2015; van Eck ve Waltman, 2023) bu kriter, bibliyometrik ağ analizlerinde temel eşik düzeyi olarak yaygın biçimde kullanılmaktadır. Bağlantı ağları, ortak yazarlık, ortak oluşum ve ortak atıf gibi bibliyometrik ağlar ve anahtar kelimeler arasındaki ortak oluşumu (ilgisiz veya genel terimler hariç) içermiştir. Bir düğümün veya ilişkinin boyutu, sıklığı göstermektedir; daha büyük düğümler daha fazla sayıda ögenin belirlendiğini, iki düğüm arasındaki çizgi ise ögeler arasındaki bağlantıyı göstermektedir. Aynı renkteki düğümler, benzer ögelerden oluşan bir kümeye veya gruba aittir. Bağlantı gücü, bir ögenin diğer ögelerle

olan bağlantı sayısı olarak tanımlanmaktadır (örneğin, ortak yazarlık için bağlantı gücü, belirli bir yazarın diğer yazarlarla olan ilişki miktarını ifade etmektedir). Toplam bağlantı gücü (total link strength), belirli bir yazar, kurum veya ülkenin diğer unsurlarla kurduğu bağlantıların nicel ağırlığını ifade etmektedir. Bu değer, işbirliği veya atıf ağlarında bir birimin bilimsel etkileşim düzeyini, yani ağ içindeki merkezi konumunu göstermektedir. Dolayısıyla yüksek bağlantı gücü, ilgili birimin alandaki bilimsel iletişimde daha etkin bir rol üstlendiğini ifade etmektedir (van Eck ve Waltman, 2023).

1.4. Etik Boyut

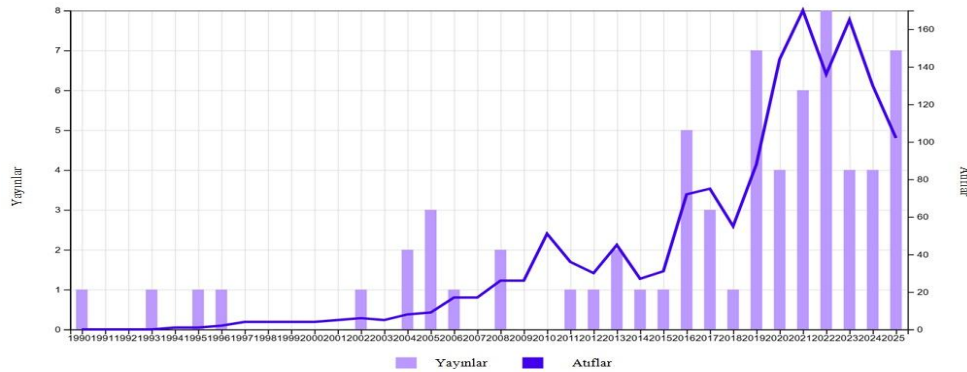
Çalışmanın verileri kamuya açık platformlardan ulaşılan ikincil verilere dayandığından ve veri toplama yöntemi olarak doküman analizi yapıldığından etik kurul onayı alınmasına gerek yoktur. Çalışma için özel bir izin gerekliliği de bulunmamaktadır.

2. Bulgular

Belirlenen anahtar kelimeler kullanılarak yıl sınırlandırması yapılmadan (1990-2025) gerçekleştirilen taramada toplam 415 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışma kategorisi “nursing” seçilerek yapılan tarama sonucunda ise 70 makalenin araştırmanın amacıyla uyumlu olduğu görülmüştür. İki yayın bildiri özeti ve bir yayın da toplantı özeti olduğu için, tarama kapsamından çıkarılmıştır. Sonuç olarak, 59’u araştırma ve 8’i derleme olmak üzere toplam 67 makale değerlendirilmiştir.

2.1. Bibliyometrik Veriler

Web of Science veri tabanında hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili makalelerin ilk kez 1990 yılında, 23 farklı ülkede, 86 kurum ve 180 araştırmacı tarafından yürütüldüğü belirlenmiştir. Hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili çalışmalar 27 farklı hakemli dergide yayımlanmış olup, bunların 16’sında 1 ilgili makale yayımlanmıştır. En fazla yayın, 8 makale (168 atıf) ile 2022 yılında yayımlanmış olup, en fazla atıf 169 atıf ile 2021 yılında gerçekleşmiştir. Şekil 1, yıllara göre atıf ve makale sayısı dağılımlarını göstermektedir.

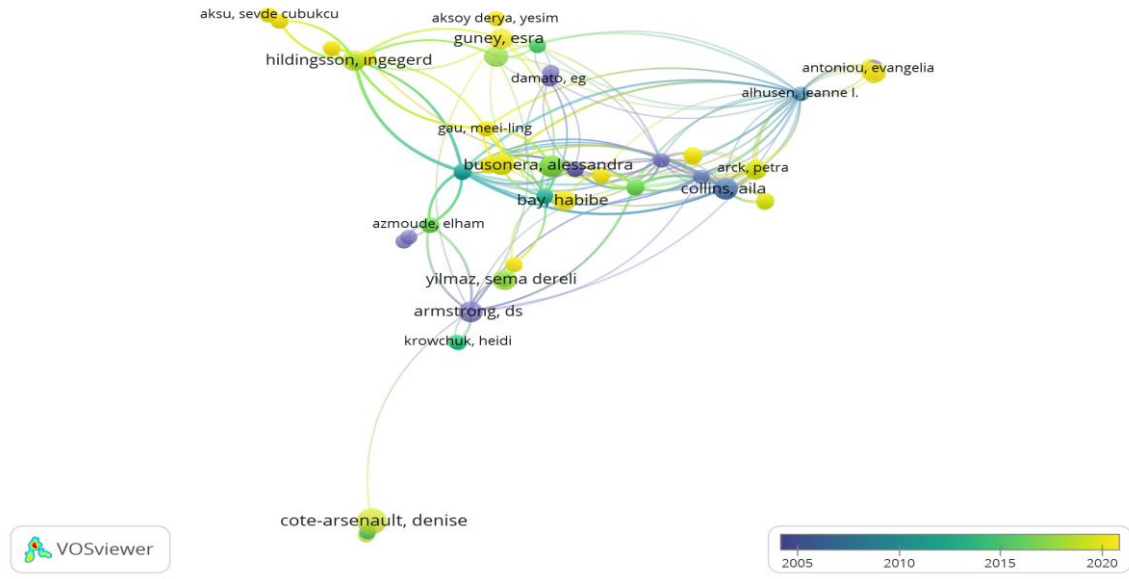

Şekil 1. Yayın ve atıf sayılarının yıllara göre dağılımı

En az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri temel alınarak yapılan analize göre; hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili yayımlanan makale sayısı en fazla olan yazarın 3 makale ile Denise Cote-Arsenault, ikişer makale ile de Alessandra Busonera ve Stefania Cataudella olduğu görülmüştür. Türkiye’den 2 makale ile Habibe Bay 12., Tuba Uçar 15. ve Sema Dereli Yılmaz 16. sıradadır.

2.1.1. Yazarların Atıf Analizi

Atıf ağlarını tespit etmek üzere en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri ile yazar atıf analizine dair ağ haritası çıkarılmıştır. Birbiriyle bağlantılı olduğu görülen 108 birim üzerinden yapılan analizde toplamda 10 küme, 510 bağlantı ve toplam bağlantı gücü 532 olarak tespit edilmiştir. En fazla atıf alan yazarlar 2008 yılında yayımlanan çalışmasıyla Ds Armstrong (187 atıf), 2005 yılında yayımlanan çalışmasıyla Jeanne L. Alhusen (185 atıf) ve 2002 yılında yayımlanan çalışmasıyla Bl Cannella (132 atıf) olmuştur. Bu üç yazar, toplam bağlantı gücü açısından ilk beşte yer almaktadır. Türkiye’de en çok atıf alan yazarlar ise ikişer makale ile Tuba Uçar (37 atıf, 28. sırada), Sema Dereli Yılmaz (28 atıf, 49. sırada) ve Esra Güney (26 atıf, 50. sırada)’dir. Şekil 2’de, yazar atıf analizi ağ haritası ve Tablo 1’de en üretken ve en çok atıf yapılan yazarların dağılımı görülmektedir.

Şekil 2. Yazarların atıf ağları haritası

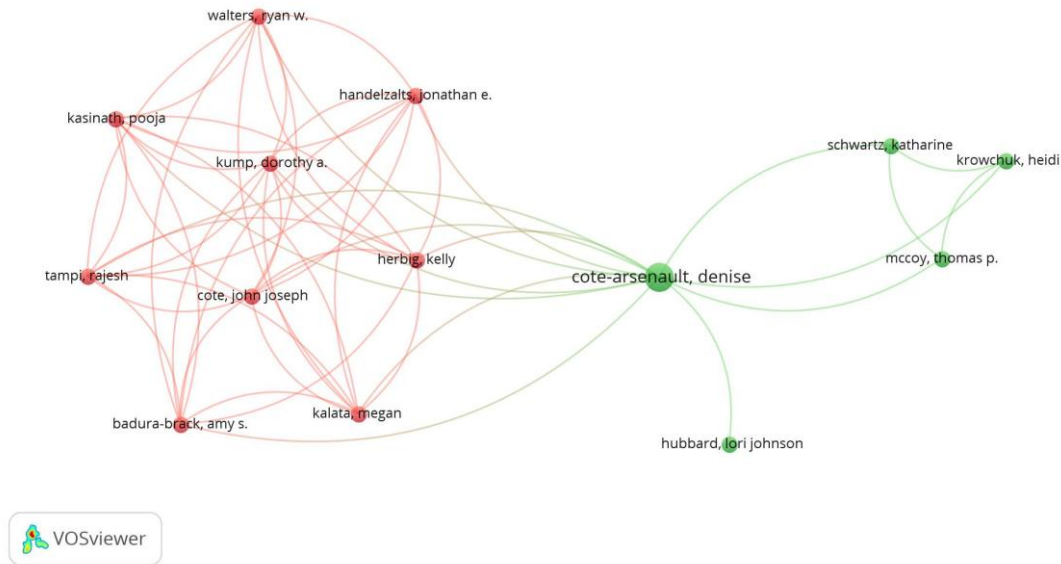
Tablo 1. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili en üretken ve en çok atıf yapılan yazarların dağılımı

En Çok Yayın Yapan Yazarlar	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Kuvveti	En Çok Atıf Alan Yazarlar	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Kuvveti
Denise Cote-Arsenault	3	33	13	Ds Amstrong	2	187	27
Alessandra Busonera	2	35	8	Jeanne L. Alhusen	1	185	50
Stefania Cataudella	2	35	8	Bl Cannella	1	132	36
Jessica Lampis	2	35	8	Aila Collins	2	97	31
Marco Tommasi	2	35	8	Anna Hjelmsedt	2	97	31
Giulio Cesare Zavattini	2	35	8	Serena Fitzgerald	1	73	2
Ingegerd Hildingsson	2	45	7	Patricia Leahy-Warren	1	73	2
Nicole Borg Cunen	2	38	6	Lloyd Frank	1	73	2
Julia Jomeen	2	38	6	Eileen Savage	1	73	2
Angela Poat	2	38	6	Laura Antolini	1	72	0
Rita Borg Xuereb	2	38	6	Walter Costantini	1	72	0
Habibe Bay	2	5	5	Maria Teresa Nardi	1	72	0
Aila Collins	2	97	3	Giuseppina Persico	1	72	0
Anna Hjelmsedt	2	97	3	Patrizia Vergani	1	72	0
Tuba Uçar	2	37	3	Ann-Marie Widstrom	1	63	22
Sema Dereli	2	28	3	Luia Bustos	1	48	17

Yılmaz							
Esra Güney	2	26	2	Lilian Fernandez	1	48	17

2.1.2. Ortak Yazar Analizi

Yazarların ortak yazarlık analizine göre, en fazla bağlantılı ve iş birliği yapan yazarları tespit etmek üzere en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri belirlenerek ağ haritası oluşturulmuştur. Aralarında en yüksek bağlantı bulunan isimler arasında yapılan analize göre bir kümede birleşen 14 yazar ve toplam 52 bağlantı olduğu tespit edilmiştir. En fazla bağlantıya sahip yazarlar sırasıyla; 13 bağlantı ile Denise Cote-Arsenault, 11 bağlantı ile Cristina Abbati ve yine 11 bağlantı ile Jennifer L. Barkin'dir. En çok atıf alan yazarların (187 atıf ile Ds Armstrong, 185 atıf ile Jeanne L. Alhusen ve 135 atıf ile Bl Cannella) en bağlantılı yazarlar olmadığı ayrıca, en fazla iş birliği yapan ilk 13 araştırmacı arasında Türkiye'den bir araştırmacının da yer almadığı görülmüştür (Şekil 3).

Şekil 3. Yazarlar arası iş birliğini gösteren ortak yazarlık ağ haritası

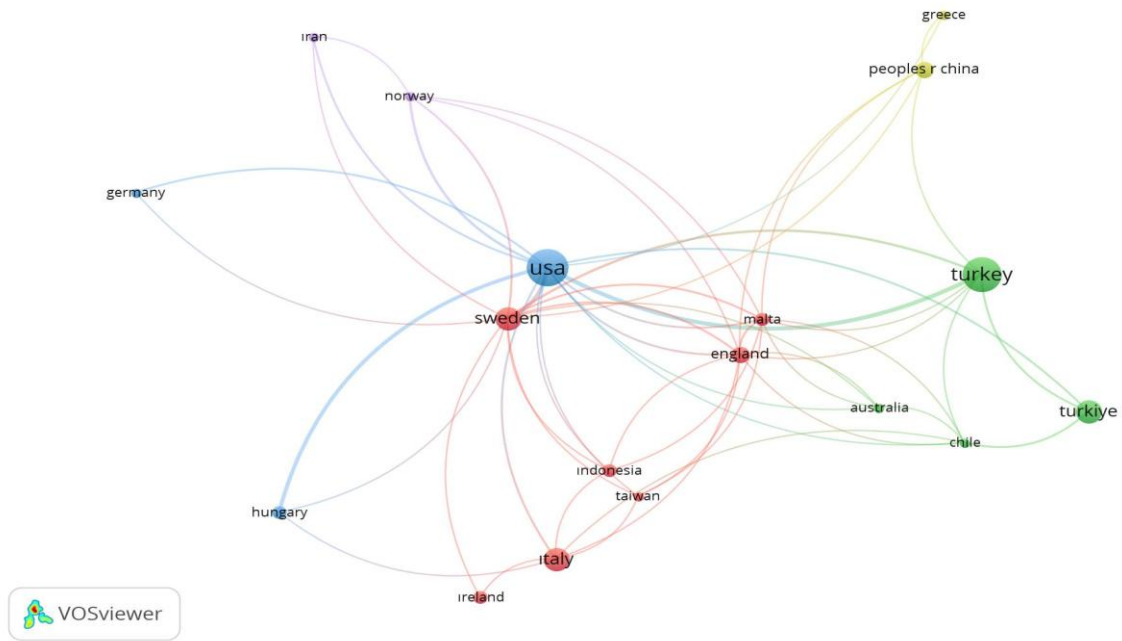
2.1.3. Ülkelerin Atıf ve İşbirliği Analizi

Yayınların menşei ülkelerine göre aldıkları atıflara dair ağ haritası oluşturmak üzere bir ülke tarafından en az 1 makalenin yayımlanması ve 1 atıf alınması kriteri doğrultusunda, aralarında ilişki bulunan 18 gözlem birimi üzerinden analiz yapılmıştır. Analiz sonucunda 5 küme, 55 bağlantı ve 92 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir. En fazla atıf alan ülkeler ABD (746 atıf), İsveç (183 atıf), İtalya (136 atıf) ve Türkiye (128 atıf) olmuştur. Toplam bağlantı gücü açısından İtalya dışında bu ülkeler ilk üçte yer almaktadır. Yayın sayısı olarak ise sıralama Türkiye (20 yayın), ABD (16 yayın) ve İtalya (6 yayın) şeklindedir. En çok işbirliği yapan ülke ABD'dir. ABD ile en çok işbirliği yapan diğer ülkeler ise İsveç ve Türkiye'dir. Türkiye ise "Turkey" olarak 18 bağlantı gücü ile 3. sırada olmasına ek olarak, son yıllarda güncellenen yazımıyla "Türkiye" olarak 6 bağlantı gücüne daha sahiptir (Tablo 2, Şekil 4).

Tablo 2. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili ülkelerin yayın ve atıf sayıları ile toplam bağlantı güçlerinin dağılımı

Ülke	Yayın sayısı	Atıf sayısı	Toplam bağlantı gücü
ABD	16	746	44
Türkiye (Turkey)	14	124	18

İsveç	6	183	25
İtalya	6	136	8
Türkiye (Türkiye)	6	4	6
İngiltere	3	38	14
Çin	3	11	5
Malta	2	38	13
Macaristan	2	7	9
Endonezya	2	6	5
İrlanda	2	73	2
Şili	1	48	8
Norveç	1	33	8
Avustralya	1	11	5
Tayvan	1	6	5
İran	1	22	4
Almanya	1	24	3
Yunanistan	1	8	2
Kanada	1	24	0
Çek Cumhuriyeti	1	1	0
Polonya	1	2	0
Güney Afrika	1	4	0
İsrail	1	1	0

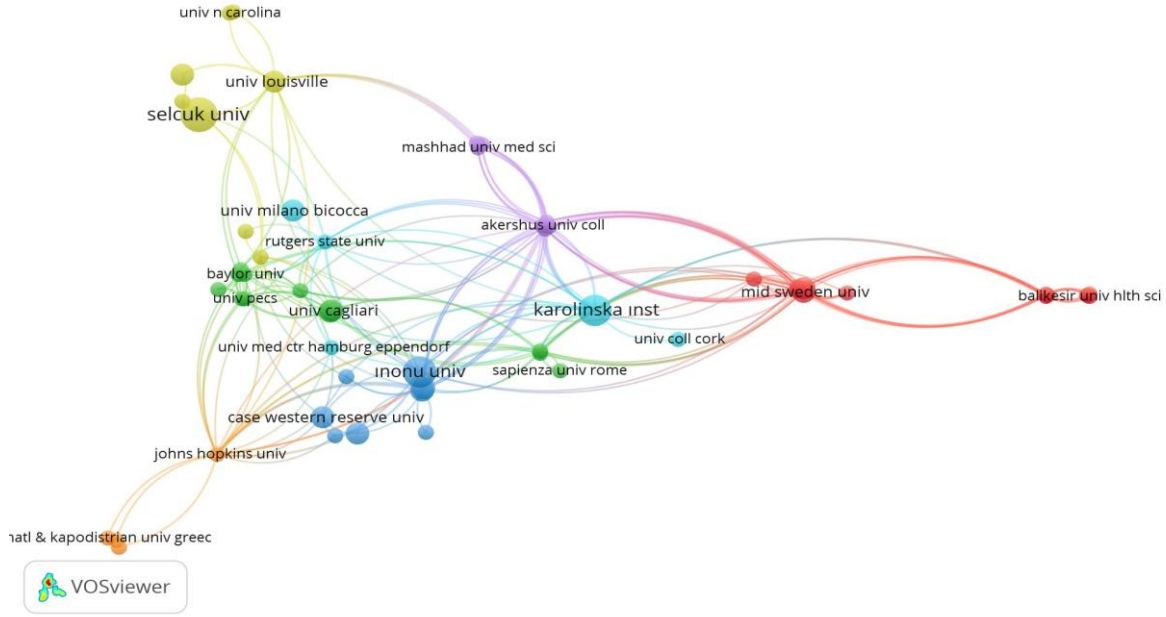
Şekil 4. Ülkelerin atıf ağları haritası

2.1.4. Kurumların Atıf Analizi

Kurumlar arası atıflara dair ağ haritası oluşturmak üzere bir kurum tarafından en az 1 makale yayınlanması ve 1 atıf alınması kriteri kapsamında aralarında ilişki bulunan 18 gözlem birimi üzerinden analiz yapılmıştır. Hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili en çok yayın yapan kurumlar sırasıyla; Türkiye’de Selçuk Üniversitesi 5 yayın ve İnönü Üniversitesi 4 yayın, İsveç’te Karolinska Enstitüsü 4 yayın ile temsil edilirken; en fazla atıf alan yayınların adres öncü kurumu Louisville Üniversitesi (187 atıf) olup, bu sıralamada Türkiye’den İnönü Üniversitesi (43 atıf) 15. ve Selçuk Üniversitesi (5 makale, 37 atıf) 19. sırada yer almıştır (Tablo 3) (Şekil 5).

Tablo 3. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili en üretken kurumların dağılımı

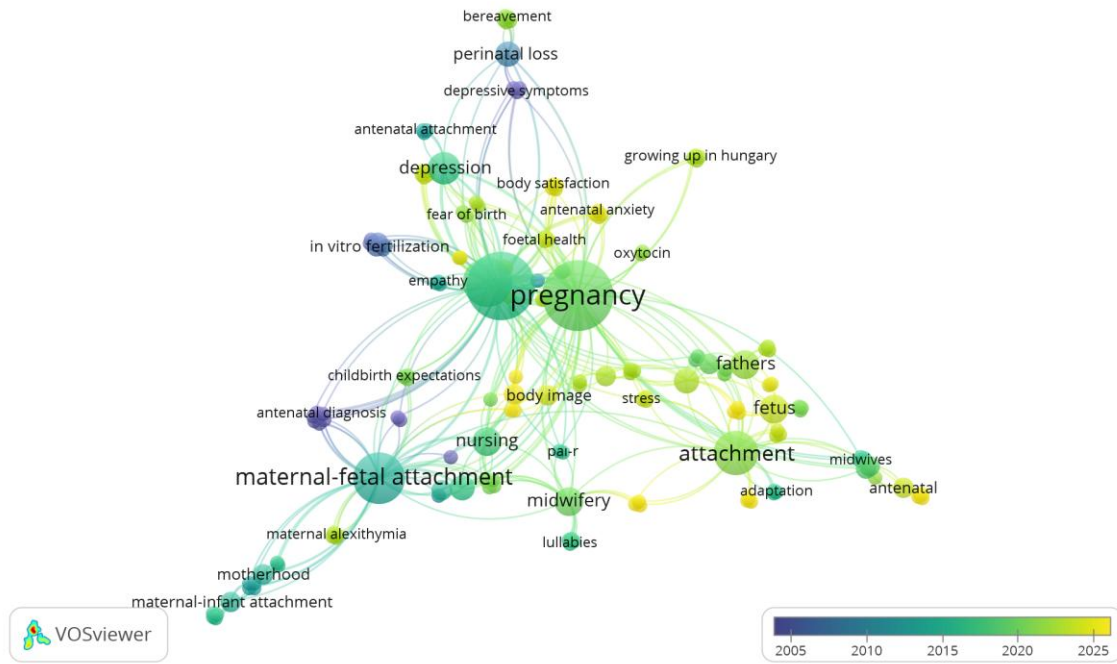
Kurum adı	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Kuvveti
Selçuk Üniversitesi	5	37	5
İnönü Üniversitesi	4	43	14
Karolinska Enstitüsü	4	187	30
Louisville Üniversitesi	2	45	18

Şekil 5. Kurumların atıf ağları haritası

2.1.5. Anahtar Sözcük Analizi

En az ortak anahtar kelime 1 olarak temel alınarak yapılan analizde; hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili yayınlarda 164 anahtar kelime, 23 küme, 529 bağlantı ve toplam 581 bağlantı gücü belirlenmiştir. En sık kullanılan anahtar sözcükler ise 23 tekrar ile “pregnancy” ve 21 tekrar ile “attachment”tır. Bu kelimeler çalışmaların ilk yayınlanmaya başladığı zamanlarda “perinatal loss”, “in vitro fertilization” ve “antenatal diagnosis” ile birlikte kullanılırken, 2010 yılından itibaren “maternal-fetal attachment”, “nursing” ve “midwifery” ile yeni ağlar şeklinde güncellenmiştir. Son yıllarda ise “fetus”, “antenatal”, “body image”, “fear of childbirth” ve “anxiety” kelimeleriyle ağlar başlamıştır (Şekil 6).

Şekil 6. Anahtar kelime ağları haritası

2.1.6. Yayınların Ortak Dergi Analizi

Yayınlara menşei dergiler için en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri belirlenerek yapılan analizde; hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili çalışmalar, 27 farklı hakemli dergide yayımlanmış olup, en fazla yayın sayısına sahip derginin Midwifery (15 makale, 241 atıf) olduğu, onu 8 yayımla ve 382 atıfla JOGNN-Journal of Obstetric, Gynecologic ve Neonatal Nursing'in takip ettiği görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili en çok yayın sayısına sahip dergilerin dağılımı

Dergi adı	Yayın sayısı	Atıf sayısı
Midwifery	15	241
JOGNN-Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing	8	382
Japan Journal of Nursing Science	4	48
Birth-Issues in perinatal care	3	129
Women and Birth	3	135

3. Tartışma

Bu, 1990 ile 2025 yılları arasında yayımlanan, hemşirelik alanındaki prenatal bağlanma ile ilgili makaleleri haritalayan bir çalışmadır. Literatürde ilk yayımlanan çalışmanın ardından durağan bir dönemle seyreden yayınlarının ardından 2002 yılında önemli bir artışın gerçekleştiği ve 2016 yılında yayın sayısının ivme kazanarak, en fazla çalışmanın 2022 yılında yayımlandığı belirlenmiştir. Çalışmalar 23 farklı ülkede, 86 kurumda ve 180 araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Konu özelindeki çalışmalar, 27 farklı hakemli dergide yayımlanmış olmakla birlikte, çoğu dergide 1 ilgili makale yayımlanmıştır. Bu sonuçlar, hemşirelik alanında prenatal bağlanma konusundaki literatürün yakın bir tarihte başlamasının (Armstrong, 2002; Armstrong, 2004; Damato, 2004; Müller ve Ferketich, 1993) yanı sıra, bu konuya olan ilginin birkaç yıl öncesinde artmaya başladığını göstermektedir (Chemouny ve Wendland, 2024; Coté vd., 2023; Purwati vd., 2024; Rollé vd., 2020; Zhao vd., 2025). Aynı zamanda, uluslararası yayın ilgisinin az sayıdaki ülkelerin ve kurumların, nispeten hatırı sayılır araştırmacının katılımı ile günümüzde ivme kazanan bir ilgi alanı olduğunu yansıtmaktadır. Bu sonuçlar ayrıca, dergilerin konuya ilgisinin sınırlı kalmakla birlikte, hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili birincil bir derginin eksikliğini düşündürmektedir.

Bu konuda en çok atıfa sahip olan yazarların çalışmaları 2002 ile 2008 yılları arasında

yayımlanmıştır. Bu, yayınlarda önemli bir artışa rağmen, alan için temel oluşturan (Armstrong, 2002; Armstrong, 2004) öncü makalelerin olduğunu göstermektedir. En çok yayına sahip ilk iki dergi doğum ve kadın hastalıkları hemşireliğinin öncü ve yüksek etki büyüklüklerine (*IF*, *Imfact Factor*) sahip dergilerdir (Armstrong, 2004; Chemouny ve Wendland, 2024; Damato, 2004; Murphy-Tighe vd., 2025). Yüksek *IF*, derginin daha yüksek bir sıralamaya sahip olduğunu, bu dergilerde bu konuda çalışmaların yayımlanması da geçmişten günümüze hemşirelik alanındaki prenatal bağlanma ile ilgili çalışmaların önemli olarak ilgi gördüğünü göstermektedir. Alan geliştikçe, zamanla belirli dergiler arasında yayın sayısında bir daralma olup olmadığını veya yayınların çok çeşitli dergilerde yayımlanmaya devam edip etmediğini görmek önemli olacaktır. Ayrıca, en çok atıf alan yazarların, en bağlantılı yazarlar olmadığı görülmüştür. Bu yazarların, hemşirelik alanında prenatal bağlanma konusunda temel oluşturan yayınların dışında işbirliğine açık olmadıklarını düşündürmektedir.

Coğrafi etki açısından, yayınlara hakim olan ülkeler öncelikle gelişmiş ülkelerden olup, bunların arasında ilk üçte ABD, İsveç ve İtalya yer almaktadır. Önemli bir şekilde Türkiye'deki yazarlar bireysel olarak yayın ile atıf sayılarında ve yazarlar arası işbirliğinde gerilerde kalmalarına rağmen, Türkiye yayın sayısı sıralamasında öncü ülke olmuş, onu ABD ve İtalya takip etmiştir. Türkiye aynı zamanda en çok yayın yapan kurumlar sıralamasında lider olmuştur ve onu ABD izlemiştir. ABD, işbirliği yapan ülkeler arasında lider konumda yer alırken, İsveç ve Türkiye en çok işbirliği içinde olduğu ülkelerde başı çekmiştir. Bu durum, gelişmiş ülkelerin bağlantı ağının daha rastlanılabilir olmasına bağlı olarak beklenen bir sonuç olmakla birlikte, gelişmekte olan bir ülkenin yüksek bağlantı ağı geliştirebileceğini de göstermektedir. Yanı sıra, Türkiye'de gelişmekte olan fetüsle duygusal bağ kurma konusunun daha fazla önemsendiğine (Bay vd., 2023; Bay, Erkal Aksoy ve Dereli Yılmaz, 2022; Dagla vd., 2023; Canlı ve Demirtaş, 2022; Celikve Ergin, 2020; Güney ve Uçar, 2019; Kara ve Nazik, 2021; Karaca, Koyucu ve Aksu, 2022; Kaydırak vd., 2022; Sarı ve Gürhan, 2025; Özcan vd., 2018; Uncu ve Gök, 2025; Yalın Dilcen, Akin ve Türkmen, 2022; Yılmaz ve Beji, 2010;) işaret etmektedir.

Anahtar kelime haritası, hemşirelik alanında prenatal bağlanma konusundaki çalışmaların “pregnancy” ve “attachment” kelimeleri etrafında şekillendiğini ortaya çıkarmıştır. Yanı sıra, hemşirelik alanında çalışılmaya başlandığı belgelenen zamandan bu yana bu kelimelere yaklaşık olarak ilk 20 yılda “perinatal loss”, “in vitro fertilization” ve “antenatal diagnosis” daha sık eşlik ederken, birkaç yıl öncesine kadar bunların yerini “maternal-fetal attachment”, “nursing” ve “midwifery” almıştır. Son yıllarda ise “fetus”, “antenatal”, “body image”, “fear of childbirth” ve “anxiety” kelimeleri çalışmalarda daha sık tekrarlanmaya başlanmıştır. Bu, hemşirelik alanında prenatal bağlanmayla ilgili çalışılan ek konuların zamanla psikososyal alanlarda yoğunlaşmaya başladığına işaret etmektedir. Aynı zamanda, prenatal bağlanmanın hemşirelik disiplini içinde psikososyal, davranışsal ve klinik yönleriyle ele alındığını göstermektedir (Göbel vd., 2018; Rollè vd., 2020; Şanlı ve Aypar Akbağ, 2022). Özellikle “fear of childbirth”, “body image” ve “anxiety” kavramlarının son yıllarda anahtar kelime ağında öne çıkması, prenatal bağlanmanın yalnızca anne-fetüs ilişkisi değil, aynı zamanda gebeliğin duygusal ve toplumsal yönlerini kapsayan çok boyutlu bir olgu olarak irdelendiğini (Canlı ve Demirtaş, 2022; Güney ve Uçar, 2019; Kara ve Nazik, 2021; Sarı ve Gürhan, 2025; Tighe vd., 2025; Uncu ve Gök, 2025; Zhao vd, 2025) de desteklemektedir.

3.1. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın birçok güçlü yanının olmasının yanı sıra, bu inceleme bazı sınırlamalar dâhilinde yorumlanmayı gerektirmektedir. Kullanılan verilerin çıkarılması ve analizi için sadece Web of Science kullanılmıştır. Bu veritabanı en fazla atıf üreten veritabanı olsa da, muhtemelen tüm çalışmaları kapsamamıştır. Bu nedenle bu bibliyometrik incelemenin, hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili yayın sayısını olduğundan az bildiriyor olabileceği göz önüne alınmalıdır. Makalelerin alıntılanması dinamik bir süreçtir. Bu nedenle bu analiz, çalışma tarih süreçleri içerisinde alınan literatür ile sınırlıdır. Türkiye'nin ülke olarak, Turkey ve Türkiye şeklinde ayrı ayrı algılanıp analiz edildiği görülmüştür. Bunun gibi veri atlamaları ya da çakışmaları olabilir.

Sonuç

Sonuç olarak; hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili 1990'dan günümüze giderek artan oranlarda çalışma üretilmiş ve en fazla yayın 2022 yılında yapılmıştır. Hemşirelik alanında konunun öncü yazarlarının Denise Cote-Arsenault, Alessandra Busonera ve Stefania Cataudella olup, Ds Armstrong, Jeanne L. Alhusen ve Bl Cannella atıf sayısında lider yazarlar olmuştur. Bu konuda yayın öncü

kurumlarının Türkiye’de (Selçuk Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi) ve İsveç’te (Karolinska Enstitüsü), atıf lider kurumunun ise ABD’de (Louisville Üniversitesi) olduğu tespit edilmiştir. İşbirliği en fazla olan ülke de yine ABD olup, işbirliği yapılan yazarlar da İsveç’te ve Türkiye’dedir. Alanın konuya özgü makalelerinin en çok Midwifery dergisinde yayımlandığı ve başı çeken anahtar kelimelerin de “pregnancy” (23 tekrar) ve “prenatal attachment” (21 tekrar) olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik alanında prenatal bağlanma, bir çalışma alanı olarak katlanarak artmaktadır ve gelecekte de yaygın bir odak noktası olmaya devam etme potansiyeline sahiptir. Prenatal bağlanma hemşirelik alanında uzman olarak tanımlanan tutarlı yazarlarla büyüyen bir alandır. Prenatal bağlanmanın gebe, eşi ve toplum açısından çeşitli sonuçlarını daha iyi anlamak için; hemşirelik alanında bu konuda literatürdeki boşlukları temel alan çalışmaların ve küresel iş birliğinin artırılmasının, bu alanda ulusal ve uluslararası literatürün genişlemesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların, hemşirelik alanında prenatal bağlanma ile ilgili yürütülecek öncü çalışmalar açısından yol haritası olması beklenmektedir.

Kaynaklar

- Armstrong, D. S. (2002). Emotional distress and prenatal attachment in pregnancy after perinatal loss. *Journal of Nursing Scholarship*, 34(4), 339–345. <https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.2002.00339.x>
- Armstrong, D. S. (2004). Impact of prior perinatal loss on subsequent pregnancies. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 33(6), 765–773. <https://doi.org/10.1177/0884217504270714>
- Aslancı, S. (2022). Araştırma sorgulamaya dayalı öğrenme: Bibliyometrik bir analiz. *Scientific Educational Studies*, 6(1), 1–25. <https://doi.org/10.31798/ses.1068633>
- Aydın, N. (2024). Bibliyometrik analiz nasıl yapılır: Genel bakış. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(Special Issue), 163–160. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bch063>
- Bay, H., Akyüz, M. D., Hadımlı, A. P., & Kazandı, M. (2023). Prenatal attachment, foetal health locus of control and influencing factors in pregnancy. *International Journal of Nursing Practice*, 29(2), e13132. <https://doi.org/10.1111/ijn.13132>
- Bay, H., Erkal Aksoy, Y., & Dereli Yılmaz, S. (2022). Factors affecting primiparous pregnant women’s prenatal attachment levels, childbirth self-efficacy beliefs, and labor worry levels. *Clinical Nursing Research*, 31(5), 952–959. <https://doi.org/10.1177/10547738221078900>
- Brownlee, K., & Oikonen, J. (2004). Toward a theoretical framework for perinatal bereavement. *British Journal of Social Work*, 34, 517–529.
- Canlı, A., & Demirtaş, B. (2022). Prenatal attachment and the relationship with body self-perception. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 51(1), e1–e12. <https://doi.org/10.1016/j.jogn.2021.09.003>
- Celik, M., & Ergin, A. (2020). The effect on pregnant women's prenatal attachment of a nursing practice using the first and second Leopold's maneuvers. *Japan Journal of Nursing Science*, 17(2), e12297. <https://doi.org/10.1111/jjns.12297>
- Chemouny, M., & Wendland, J. (2024). The experience of miscarriage and its impact on prenatal attachment during the following pregnancy: A mixed-methods study. *Midwifery*, 136, 104072. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2024.104072>
- Cranley, M. S. (1993). The origins of the mother–child relationship: A review. *Physical and Occupational Therapy in Pediatrics*, 12, 39–51.
- Coté, J. J., Côté-Arsenault, D., Handelzalts, J. E., Badura-Brack, A. S., Kalata, M., Walters, R. W., ... & Tampi, R. (2023). Effects of 3D-Printed models and 3D printed pictures on maternal–and paternal–fetal attachment, anxiety, and depression. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 52(3), 223–234. <https://doi.org/10.1016/j.jogn.2023.02.002>
- Dagla, C., Antoniou, E., Sarantaki, A., Iliadou, M., Mrvoljak-Theodoropoulou, I., Andersson, E., & Dagla, M. (2023). The effect of antenatal education on expectant fathers’ attitudes toward breastfeeding and attachment to the fetus. *Nursing Reports*, 13(1), 243–254. <https://doi.org/10.3390/nursrep13010023>

- Damato, E. G. (2004). Predictors of prenatal attachment in mothers of twins. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 33(4), 436–445. <https://doi.org/10.1177/0884217504266894>
- Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105(3), 1809–1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>
- Fonagy, P., Steele, H., & Steele, M. (1991). Maternal representations of attachment during pregnancy predict the organization of infant–mother attachment at one year of age. *Child Development*, 62, 891–905. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1991.tb01578.x>
- Glover, V., & Capron, L. (2017). Prenatal parenting. *Current Opinion in Psychology*, 15, 66–70. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.02.007>
- Göbel, A., Stuhmann, L. Y., Harder, S., Schulte-Markwort, M., & Mudra, S. (2018). The association between maternal-fetal bonding and prenatal anxiety: An explanatory analysis and systematic review. *Journal of affective disorders*, 239, 313-327. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.07.024>
- Green, J., & Goldwyn, R. (2002). Annotation: attachment disorganisation and psychopathology: new findings in attachment research and their potential implications for developmental psychopathology in childhood. *Journal of child psychology and psychiatry*, 43(7), 835-846. <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00102>
- Güney, E., & Uçar, T. (2019). Effect of the fetal movement count on maternal–fetal attachment. *Japan Journal of Nursing Science*, 16(1), 71–79. <https://doi.org/10.1111/jjns.12214>
- Kara, P., & Nazik, E. (2021). Effects of anxiety and social support levels on the prenatal attachment of pregnant women with preeclampsia. *Cukurova Medical Journal*, 46(3), 889–896. <https://doi.org/10.17826/cumj.894664>
- Karaca, P. P., Koyucu, R. G., & Aksu, S. Ç. (2022). The relationship between pregnant women's anxiety levels about coronavirus and prenatal attachment. *Archives of Psychiatric Nursing*, 36, 78–84. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2021.12.001>
- Kaydırak, M., Yılmaz, B., Demir, A., & Oskay, Ü. (2022). The relationships between prenatal attachment, maternal anxiety, and postpartum depression: A longitudinal study. *Perspectives in Psychiatric Care*, 58(2), 715–723. <https://doi.org/10.1111/ppc.12841>
- Molander, E., Alehagen, S., & Berterö, C. M. (2010). Routine ultrasound examination during pregnancy: a world of possibilities. *Midwifery*, 26(1), 18-26. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2008.04.008>
- Murphy-Tighe, S., Cheung, P. S., McGlynn, C., Pantelidou, K., Pappan, A., FitzGerald, L., ... & McCaffrey, T. (2025). The MuM (Mums Using Music) online programme: A mixed methods feasibility study to promote perinatal wellbeing. *Midwifery*, 104483. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2025.104483>
- Müller, M. E., & Ferketich, S. (1993). Factor analysis of the Maternal Fetal Attachment Scale. *Nursing Research*, 42(3), 144–147. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/8506162>
- Özcan, N. K., Boyacıoğlu, N. E., Dikeç, G., Dinç, H., Enginkaya, S., & Tomruk, N. (2018). Prenatal and postnatal attachment among Turkish mothers diagnosed with a mental health disorder. *Issues in Mental Health Nursing*, 39(9), 795–801. <https://doi.org/10.1080/01612840.2018.1455773>
- Öztürk Can, H., & Kirlek, F. (2016). *Perinatoloji ve bakım*. In Ü. Sevil & G. Ertem (Eds.), *Postpartum dönem* (pp. 409–497). Ankara: Nobel Tıp Kitabevi.
- Patock-Peckham, J. A., & Morgan-Lopez, A. A. (2010). Direct and mediational links between parental bonds and neglect, antisocial personality, reasons for drinking, alcohol use, and alcohol problems. *Journal of studies on alcohol and drugs*, 71(1), 95-104. <https://doi.org/10.15288/jsad.2010.71.95>
- Purwati, Y., Pramono, N., Hakimi, M., Suwandono, A., & Kristina, T. N. (2024). Participant analysis of the need for prenatal attachment education packages. *KONTAKT-Journal of Nursing & Social Sciences related to Health & Illness*, 26(3). <https://doi.org/10.32725/kont.2024.034>

- Rollè, L., Giordano, M., Santoniccolo, F., & Trombetta, T. (2020). Prenatal attachment and perinatal depression: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(8), 2644. <https://doi.org/10.3390/ijerph17082644>
- Sari, T., & Gürhan, N. (2025). Examining the relationship between fear of childbirth during pregnancy and prenatal attachment. *International Journal of Childbirth*, 15(1). <https://doi.org/10.1891/IJC-2024-0050>
- Sarı, T., & Gürhan, N. (2025). Effect of training based on Travelbee's human-to-human relationship model on prenatal attachment, fear of childbirth, and anxiety in pregnant women with fear of childbirth: A randomized controlled trial. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*, 1–9. <https://doi.org/10.3928/02793695-20250507-01>
- Sarıboğa, Y., Sir, Ö., Ataş, S., & Demir Gökmen, B. (2022). The relationship between COVID-19 fear and prenatal attachment of pregnant women in the pandemic. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 30(3), 232–237. <https://doi.org/10.5152/FNJJN.2022.22078>
- Siddiqui, A., & Hägglöf, B. (2000). Does maternal prenatal attachment predict postnatal mother–infant interaction?. *Early Human Development*, 59(1), 13–25. [https://doi.org/10.1016/S0378-3782\(00\)00076-1](https://doi.org/10.1016/S0378-3782(00)00076-1)
- Şanlı, Y., & Aypar Akbağ, N. N. (2022). Effects of stress in pregnancy on prenatal attachment, and contributing factors. *Psychiatria Danubina*, 34(1), 25–33. <https://doi.org/10.24869/psyd.2022.25>
- Tabayashi, M., Sato, T., Kikuchi, R., Kawahara, T., & Yamazaki, A. (2024). Translation and testing the reliability and validity of a Japanese version of the Paternal Antenatal Attachment Scale (PAAS-J). *Journal of Nursing Measurement*, 32(1). <http://dx.doi.org/10.1891/JNM-2022-0037>
- Testouri, F., Hamza, M., Amor, B., Barhoumi, M., Fakhfakh, R., Triki, A., & Belhadj, A. (2023). Anxiety and depression symptoms in at-risk pregnancy: Influence on maternal-fetal attachment in Tunisia. *Maternal and Child Health Journal*, 27(11), 2008–2016. <https://doi.org/10.1007/s10995-023-03736-y>
- Thompson, R. A. (2008). Early attachment and later development. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (pp. 348–365). Guilford Press.
- Uncu, B., & Gök, H. (2025). The effect of newborn massage training on maternal attachment and postpartum depression: Randomized controlled trial. *Nursing & Health Sciences*, 27(2), e70112. <https://doi.org/10.1111/nhs.70112>
- van Eck, N. J., & Waltman, L. (2023). *VOSviewer manual* (Version 1.0, pp. 1–55). Universiteit Leiden.
- Warren, S. L., Huston, L., Egeland, B., & Sroufe, L. A. (1997). Child and adolescent anxiety disorders and early attachment. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 36(5), 637–644. <https://doi.org/10.1097/00004583-199705000-00014>
- Winberg, J. (2005). Mother and newborn baby: Mutual regulation of physiology and behaviour—A selective review. *Developmental Psychobiology*, 47(3), 217–229. <https://doi.org/10.1002/dev.20084>
- Yalniz Dilcen, H., Akin, B., & Türkmen, H. (2022). The relationship of prenatal attachment level to traumatic childbirth perception and posttraumatic stress in pregnancy. *Perspectives in Psychiatric Care*, 58(1), 221–228. <https://doi.org/10.1111/ppc.12875>
- Yilmaz, S. D., & Beji, N. K. (2013). Effects of perinatal loss on current pregnancy in Turkey. *Midwifery*, 29(11), 1272–1277. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2012.11.015>
- Zhao, F., Zhang, X., Yue, C., Zhang, Z., Yuan, M., & Chen, X. (2025). Association between body image, fear of childbirth and maternal-fetal attachment: The relative mediation analysis. *Journal of Advanced Nursing*. <https://doi.org/10.1111/jan.16800>